

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ.....ศรีสมเด็จ.....จังหวัด...ร้อยเอ็ด.....

ข้อมูล ณ วันที่.....๑๓.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล : นายพรชัย ธราวุธ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : ๕๙ หมู่ที่ ๔ ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
โทรศัพท์ ๐๖๓-๖๒๖๑๔๔๙ Facebook - Line ๐๖๓-๖๒๖๑๔๔๙
เกิด พ.ศ. ๒๕๐๖ ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะ/สาขาวิชา : การเมืองการปกครอง

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร : ค้าขาย

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)

๑. สินค้าหลักข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

การเพิ่มประสิทธิภาพข้าว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ การแปรรูปข้าว

๓.๒ การจัดการดินปุ๋ย

๓.๓ การจัดการศัตรูพืช

๓.๔ เกษตรผสมผสาน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริ
- ๒) เกษตรทฤษฎีใหม่
- ๓) ศาสตร์พระราชา
- ๔) เกษตรผสมผสาน

๔.๒ หลักสูตรรอง จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรการลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เกษตรผสมผสาน
๒. หลักสูตรการปรับปรุงบำรุงดิน
๓. หลักสูตรการลดความเสี่ยงจากการระบาดของศัตรูพืช
๔. หลักสูตรบัญชีครัวเรือน
๕. หลักสูตรการปลูกพืชอาหารสัตว์

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรการเลี้ยงกบเพื่อสร้างอาชีพ
๒. หลักสูตรการปลูกพืชอาหารสัตว์
๓. หลักสูตรพลังงานแสงอาทิตย์
๔. การแปรรูปข้าว

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานำจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการแปรรูปข้าว

วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
- สร้างความแตกต่างของสินค้า
- เพื่อความสะดวกในการซื้อ-ขาย ในปริมาณที่น้อย

อุปกรณ์

- เครื่องสีข้าว, เครื่องซีลระบบสุญญากาศ, ถุงบรรจุข้าวสารขนาดต่างๆ

ขั้นตอนวิธีการ

- หลังจากเก็บเกี่ยวนำข้าวไปตากให้แห้งบรรจุกระสอบเก็บไว้ในยุ้งฉาง
- นำข้าวเปลือกมาสีแปรรูปข้าวเป็นข้าวสาร และคัดแยกเมล็ดพันธุ์ปน เมล็ดหญ้า
- นำข้าวสารมาบรรจุถุง ชั่งน้ำหนักขนาด ๑ กิโลกรัม หรือตามต้องการ
- นำถุงบรรจุข้าวสารเข้าเครื่องซีลระบบสุญญากาศหรือบรรจุถุงแบบธรรมดา

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร โดยการเสนอแนวคิดผ่านเวทีการประชุมระดับจังหวัด และให้ข้อเสนอแนะผ่านเวทีการประชุมระดับอำเภอ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอศรีสมเด็จ ร่วมกับ ศพก. เครือข่าย และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาทิเช่น สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสมเด็จ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอศรีสมเด็จ สำนักงานประมงจังหวัด โครงการชลประทานร้อยเอ็ด สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด ร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

ภาคผนวก 3.2																
แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)																
อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปีงบประมาณ 2568																
ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายพรชัย ธราวุธ ลินคำล็ก ช้าว																
จุดเด่น 1. การร่วมมูลค่าข้าว 2. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว																
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย			4,000													
ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.																
กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน																
พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้																
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้	4	ฐาน														
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้	1	แปลง														
2.3 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	1	งาน														
2.4 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	1	งาน														
3. การให้บริการของ ศพก.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง														
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร	12	ครั้ง														
4. การอบรมเกษตรกร																
การอบรมเกษตรกรผู้นำ	3/10	ครั้ง/ราย														
5. พัฒนาทีมงาน																
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก																
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า																
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน																

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการพัฒนางานด้านการเกษตร มาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชดำริในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นา เน้นการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือตนเองเป็นหลัก เน้นไปที่การลดค่าใช้จ่ายและการพึ่งพิงธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญ ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมีซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้และส่งผลเสียต่อดินในระยะยาว ปลุกพืชที่เกื้อกูลกันเพื่อสร้างความสมดุลของธรรมชาติในระยะยาว เป็นการจัดการระบบเกษตรที่ยั่งยืน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

สภาพพื้นที่อำเภอศรีสมเด็จโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง และมีลักษณะดินเป็นดินทราย ทำให้ประสบปัญหาเรื่องความแห้งแล้ง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การทำเกษตรในพื้นที่จึงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากดินไม่เก็บน้ำ และไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก นอกจากนี้ อำเภอศรีสมเด็จยังประสบปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการพื้นที่ ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการจัดสรรพื้นที่ ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ ให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้สูงสุด เน้นการจัดการน้ำและดินให้มีเพียงพอต่อการปลูกพืช ไม้ยืนต้น เลี้ยงสัตว์ เพื่อสร้างระบบนิเวศที่ดี ปลูกไม้ป่าไว้เพื่ออนุรักษ์ และสร้างความหลากหลายเป็นความมั่นคงทางอาหาร หมุนเวียนทรัพยากรอย่างพึ่งพากันในรูปแบบเกษตรผสมผสาน ให้เห็นถึงความหลากหลายของกิจกรรมในแปลงเกษตร สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางสู่ความยั่งยืน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การบริหารจัดการน้ำโดยใช้พลังงานทดแทน โดยการนำพลังงานจากแหล่งพลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในการสูบน้ำเพื่อการเกษตร แทนการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิง ซึ่งจะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและลดต้นทุนการจัดการน้ำในระยะยาว มีการศึกษาหาข้อมูล จัดหาอุปกรณ์ เตรียมสถานที่ติดตั้ง วางระบบน้ำในแปลง

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการ อย่างละเอียด)

ในแต่ละปีการผลิตจะทำการเก็บตัวอย่างดิน เพื่อตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหาร และวางแผนการผลิตเพื่อเป็นการลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต

๑ ทำการเก็บตัวอย่างดินในแปลงโดยการเก็บกระจายทั้งแปลง

๒ นำดินที่เก็บมารวมกันคลุกเคล้าให้เข้ากัน

๓ นำดินที่รวมกันแล้วทำเป็นรูปหลังเต่า แล้วแบ่งดินออกเป็น ๔ ส่วน เก็บเอาส่วนเดียว นำไปผึ่งลมให้ดินแห้งแล้วนำส่งตรวจ

๔ ได้ผลวิเคราะห์ดินมาแล้วก็ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้เลย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากกานำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าที่ทำการผลิตใน ศพก. ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูก จำนวน ๗ ไร่

๑.๒) มะม่วง พื้นที่ปลูก จำนวน ๐.๒๕ ไร่

๑.๓) ไม้กิมซุงพื้นที่ปลูก จำนวน ๐.๒๕ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมงที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลากินพืช (ปลานิล ปลาตะเพียน) จำนวน ๓,๐๐๐ ตัว

๒.๒ กบ พ่อ-แม่พันธุ์ จำนวน ๑๐๐ คู่

๒.๓ หอยเชอร์รี่สีทอง จำนวน ๕,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) วัวเนื้อ (บราห์มันลูกผสม) จำนวน ๑๕ ตัว

๓.๒) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๒๐๐ ตัว

๓.๓) ห่าน จำนวน ๕ ตัว

๔) สินค้าด้านอื่นๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด-..... ชนิด

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ระบุต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าวมีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน

- ไถตะ จำนวน ๑ ครั้ง เป็นเงิน ๒๒๐ บาทต่อไร่
- ไถป่น จำนวน ๑ ครั้ง เป็นเงิน ๒๕๐ บาทต่อไร่

รวมเป็นเงิน ๔๗๐ บาทต่อไร่

๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์(พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕) เป็นเงิน ๓๗๕ บาทต่อไร่

๑.๓) ค่าปุ๋ยคอก (ราคา ๒ บาทต่อกิโลกรัม) เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาทต่อไร่

๑.๔) ค่าบริหารจัดการ เช่น สารวัตรและแมลงศัตรูพืช การกำจัดวัชพืช เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาทต่อไร่

๑.๕) ค่าเก็บเกี่ยว รวมค่าขนส่ง เป็นเงิน ๘๕๕ บาท

รวมต้นทุนการผลิต ๓,๗๐๐ บาทต่อไร่

รายได้ ๕,๒๕๐ บาทต่อไร่ (รายได้คำนวณจาก ผลผลิตเฉลี่ย ๓๗๕ กิโลกรัมต่อไร่ จำหน่ายราคา ๑๔ บาทต่อกิโลกรัม)

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวัน)
ได้จาก การรับซื้อข้าวเปลือกให้กับเกษตรกรในชุมชน รายได้เฉลี่ย ๕๐๐ บาทต่อวัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์)
ได้จาก การจำหน่ายไก่พื้นเมือง รายได้เฉลี่ย ๘๐๐ บาทต่อสัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือน)
ได้จาก การจำหน่ายมะม่วง และหน่อไม้ ซึ่งจะเก็บผลผลิตตามช่วงฤดูกาล คือช่วงเดือนเมษายน-เดือนตุลาคมของทุกปี รายได้เฉลี่ย ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปี)
ได้จาก การขายวัว ซึ่งจะขายเฉลี่ยปีละ ๓ ตัว ราคาตัวละ ๑๒,๐๐๐ บาท รายได้เฉลี่ย ๓๖,๐๐๐ บาทต่อปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง

- ๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง ได้แก่ มีอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง สามารถวางแผนการใช้จ่ายหมุนเวียนในครัวเรือนได้เป็นอย่างดี
- ๒) ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น ได้แก่ เกษตรกรที่มาเรียนรู้ใน ศพก. สามารถนำองค์ความรู้กลับไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาด้านการเกษตรของตนเอง
- ๓) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน ได้แก่ เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ด้านการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง ให้ทั้งคนในชุมชน สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ได้มาจัดฝึกอบรมและศึกษาเรียนรู้เพื่อนำไปขยายผลสู่การพัฒนาต่างๆต่อไป

๒. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การอนุรักษ์ดิน โดยการดูแลรักษาและปรับปรุงคุณภาพของดิน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลักคือการลดการเสื่อมโทรมของดิน ป้องกันการชะล้างพังทลาย และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ อาทิเช่น

- ๑) การจัดการดินอย่างยั่งยืน : การตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, การใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์, การใช้วัสดุคลุมดิน, การปรับ pH ของดิน, การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน, และการปลูกพืชหมุนเวียน
- ๒) การไถกลบตอซังข้าว : การไถกลบตอซังข้าว เพื่อลดการเผาในพื้นที่การเกษตร เป็นการลดมลพิษทางอากาศ ปัญหาฝุ่นละออง เพิ่มคุณภาพผลผลิต
- ๓) การปลูกพืชคลุมดิน : การปลูกพืชคลุมดินจะช่วยรักษาความชื้นในดิน ป้องกันการชะล้างพังทลาย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
- ๔) การปรับปรุงบำรุงดิน : การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน จะช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช
- ๕) ลดการใช้สารเคมี : เพื่อรักษาคุณภาพดิน ลดอันตรายที่เกิดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกิดจากการทำกิจกรรมการเกษตรภายในศพก. ได้แก่

- ๑) ลดมลพิษที่เกิดขึ้นทางน้ำและดิน จากการลดการใช้สารเคมี การใช้ปุ๋ยพืชสด ลดการเผาเปลี่ยนมาไถกลบตอซังข้าวทดแทน ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น
- ๒) ลดต้นทุนการผลิต จากแนวทาง BCG Model โดยการใช้ทรัพยากรหมุนเวียนภายในศูนย์

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะศพก.เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นศูนย์กลางในการให้บริการข้อมูลการเกษตรและองค์ความรู้แก่เกษตรกรในชุมชน เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการศัตรูพืช การบริหารจัดการน้ำ ปฏิทินการเพาะปลูกพืช การจัดทำบัญชีครัวเรือน ช่วยให้สามารถวางแผนการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่และช่วงเวลาได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงานและเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการเป็นจุดให้บริการความรู้และข้อมูลแก่เกษตรกรในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการบริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร มีเกษตรกรในชุมชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป เข้ามาศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีนายพรชัย ธราวุธ ประธานศูนย์ พร้อมด้วยคณะกรรมการ ทำหน้าที่ต้อนรับและเป็นวิทยากรให้ความรู้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ประธานศูนย์ฯ และคณะกรรมการ พร้อมทั้งศวก.เครือข่าย ล้วนเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำการเกษตรมายาวนาน ผ่านการฝึกอบรมพัฒนาทักษะจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบ เป็นที่ปรึกษา เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ และช่วยแก้ไขปัญหการเกษตรที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางในการประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการเข้ามาให้บริการประชาชนในพื้นที่ เช่น สถานีพัฒนาที่ดิน ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อแก้ปัญหานี้สิน เป็นต้น

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำการเกษตรของชุมชนที่รวบรวมองค์ความรู้ทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ การบริหารจัดการดินและน้ำ ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการทำอาชีพการเกษตร โดยมีแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ พร้อมทั้งหลักสูตรในการเรียนรู้ให้บริการแก่เกษตรกรในชุมชน นักเรียนนักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เป็นแปลงต้นแบบที่ทำการเกษตรแบบผสมผสานมีทั้ง พืช สัตว์ ประมง อยู่ในพื้นที่เดียวกันทำให้ เกษตรกรในพื้นที่รอบ ศพก.เห็นและเริ่มทำการเกษตรในแบบเดียวกันเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเกษตรกรที่ได้เข้าร่วม ฝึกอบรมใน ศพก.ก็เริ่มทำการเกษตรแบบผสมผสานมากขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑. มีส่วนร่วมโดยการเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรของชุมชน
๒. สร้างเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษา
๓. เป็นผู้นำของคนในชุมชน ช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรที่เกิดขึ้น
๔. เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหน้าที่หลักในการวางแผน พัฒนา และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ และเป็นที่ปรึกษาให้ศูนย์ เครือข่ายในพื้นที่อำเภอ

- **วางแผนและบริหารจัดการ:** ประธาน ศพก. มีหน้าที่วางแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ, บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่, และกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

- **พัฒนาศักยภาพของ ศพก.:** ประธานฯ มีหน้าที่พัฒนาศักยภาพของศูนย์ฯ ในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาบุคลากร, การจัดหาและปรับปรุงเทคโนโลยีที่เหมาะสม, และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

- **สนับสนุนการให้บริการและองค์ความรู้:** ประธานฯ มีหน้าที่สนับสนุนการให้บริการของศูนย์ฯ ในด้านต่างๆ เช่น การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร, การจัดอบรมและศึกษาดูงาน, และการให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร

- **พัฒนาเกษตรกร:** ประธานฯ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรม ร่วมเป็นวิทยากร และการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีไปใช้

- **สร้างเครือข่าย:**

ประธานฯ มีหน้าที่สร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน, รวมถึงเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. และการพัฒนาภาคการเกษตรโดยรวม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑. เกิดการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เกษตรกรในชุมชนสามารถเข้าเรียนรู้ตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ตรงตามความต้องการ

๒. เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการให้บริการทางการเกษตร

๓. เกิดการยอมรับของคนในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑. กำนันตำบลโพธิ์ทอง อำเภอศรีสมเด็จ

๒. ประธานเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินอำเภอศรีสมเด็จ

๓. ประธานเครือข่ายโคกหนองนาอำเภอศรีสมเด็จ

๔. คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอศรีสมเด็จ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑. ครูบุญชีอาสา

๒. จิตอาสาพระราชทาน

๓. ประชาชนด้านการเกษตร เช่น การเพิ่มมูลค่าข้าว การทำเกษตรผสมผสาน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำงานแบบมีแบบแผนโดยการนำหลักการ PDCA มาประยุกต์ใช้ ดังนี้

๑. Plan (วางแผน): วางแผนการทำงาน กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์
๒. Do (ปฏิบัติ): ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
๓. Check (ตรวจสอบ): ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้
๔. Act (ปรับปรุง): ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานตามผลการตรวจสอบ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายไพรวลัย คำลือ	เกษตรอำเภอศรีสมเด็จ
๒. นายประภาชน์ หลีกแวงมล	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นายวิจิต บุษดี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นางสาวสุภาพร อินดำ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๕. นางสาวรัตนา ภาคมฤค	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๖. นายสัญญา เพ็ญสุด	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสมเด็จได้ดำเนินการจัดเวทีถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยใช้เครื่องมือ Mind Map มีขั้นตอนดังนี้

๑. การเตรียมการถอดบทเรียน

- ๑.๑ ประชุมทีมงานร่วมถอดบทเรียน
- ๑.๒ ศึกษาเนื้อหาประเด็นที่จะดำเนินการถอดบทเรียน
- ๑.๓ กำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมงานถอดบทเรียน
- ๑.๔ ประสานเกษตรกรต้นแบบ และชี้แจงสร้างความเข้าใจ
- ๑.๕ จัดเตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกการถอดบทเรียน

๒. จัดเวทีถอดบทเรียน

- ๒.๑ อธิบายรายละเอียดขั้นตอนการถอดบทเรียน
- ๒.๒ ดำเนินการถอดบทเรียนโดยใช้การพูดคุยเล่าเรื่อง (Story Telling) ตามประเด็นที่กำหนด

๓. การทบทวน ตรวจสอบ และคืนข้อมูล

- ๓.๑ ทบทวนความถูกต้องของข้อมูลตามหลักวิชาการ
- ๓.๒ ส่งข้อมูลกลับให้เกษตรกรต้นแบบตรวจสอบข้อมูล
- ๓.๓ เผยแพร่ข้อมูลเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

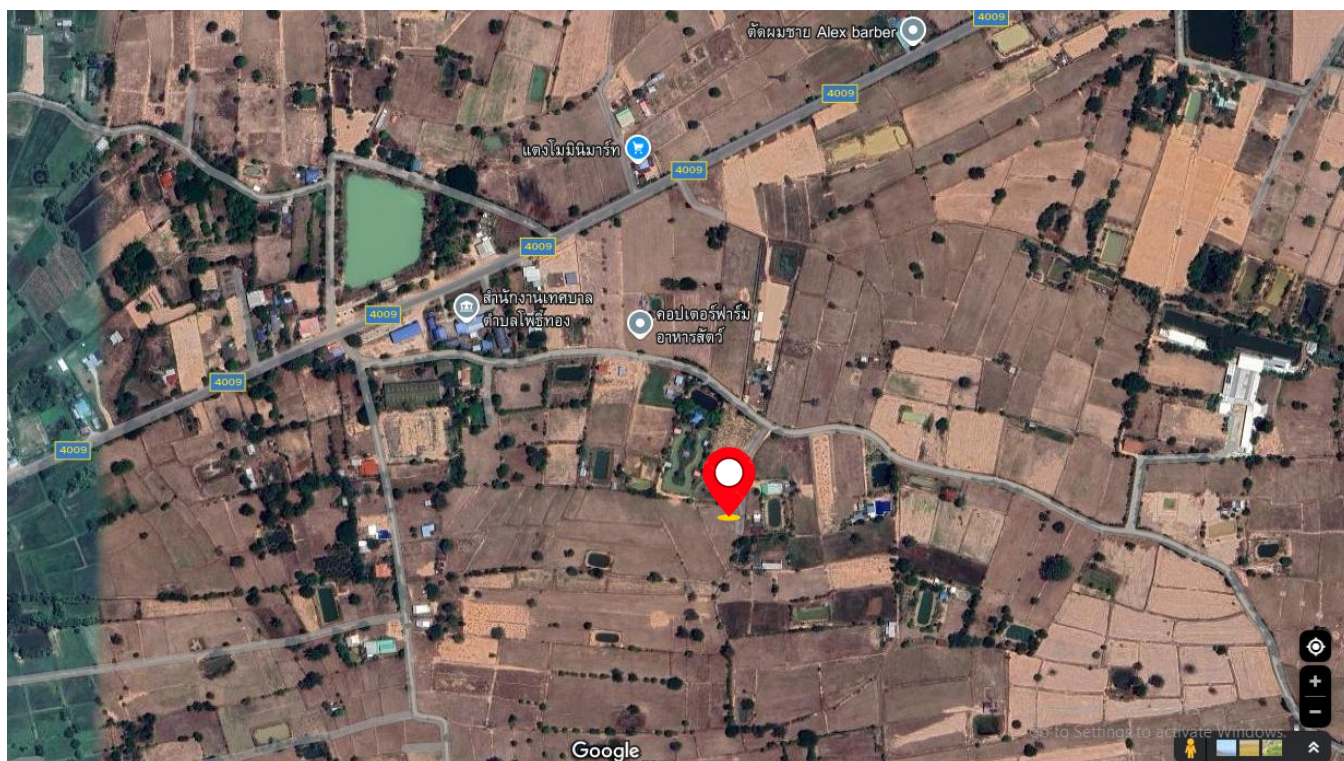
๑. ประเด็นคำถามหลายข้อมีความซับซ้อน ทำให้เกษตรกรไม่เข้าใจ

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาพแสดงแผนที่ตั้งศพก.หลัก อำเภอสรีสมเด็จ

แผนที่แสดงการเดินทางมายังศพก.อำเภอสรีสมเด็จ